

Sygn. akt **I C 268/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2019 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSR Sławomir Splitt

Protokolant: Jolanta Migot

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2019 roku w Gdyni na rozprawie

sprawy z powództwa **(...) S.A. z siedzibą w W.**

przeciwko **Z. B.**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda **(...) S.A. z siedzibą w W.** na rzecz pozwanego **Z. B.** kwotę **3.617,00 złotych** (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt: I C 268/19

UZASADNIENIE

Stanowiska stron:

Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł pozew przeciwko Z. B. domagając się od pozwanego zapłaty kwoty 28.431,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 września 2018r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 3 października 2013r. pomiędzy stronami doszło do podpisania umowy o kredyt gotówkowy. Spłata kredytu miała nastąpić w ciągu 72 miesięcy. Pismem z dnia 20 września 2017r. powód wypowiedział umowę, wzywając jednocześnie pozwanego do zapłaty wszystkich należności wynikających z przedmiotowej umowy. Zadłużenie stało się wymagalne w dniu 21 grudnia 2017r. Na dochodzoną kwotę składają się: kwota 25.340,57 zł tytułem należności głównej, kwota 1.133,98 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału za okres od 20 lutego 2017r. do 21 grudnia 2017r. wg stopy procentowej w wysokości 10 % w skali roku, kwota 1.956,86 zł tytułem odsetek karnych umownych naliczonych za okres od 22 grudnia 2017r. do dnia 12 września 2018r. od zadłużenia przeterminowanego wg stopy procentowej wysokości 10 % w skali roku.

(pozew k. 3-5)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc, że powód nie wykazał istnienia, wymagalności ani wysokości wierzytelności, których zasądzenia się domaga od pozwanego. Nadto, wskazał, że nigdy nie otrzymał od powoda wezwania do zapłaty ani wypowiedzenia umowy, w związku z czym powództwo jest przedwczesne.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 75-76v)

Stan faktyczny:

W dniu 3 października 2013r. pomiędzy (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. (poprzednikiem prawnym powoda (...)) S.A. z siedzibą w W.) jako kredytodawcą a Z. B. jako kredytobiorcą doszło do zawarcia umowy kredytu gotówkowego nr (...). Zgodnie z § 1 umowy bank udzielił kredytobiorcy, na jego wniosek, kredytu gotówkowego w kwocie 49.220 zł, przeznaczonego na dowolny cel konsumpcyjny. Wedle § 2 umowa została zawarta na czas określony do dnia 20 października 2019r. Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kredytu w miesięcznych 72 ratach równych. Spłaty rat kredytu miały następować 20 dnia każdego miesiąca. Terminy (daty spłaty) oraz wysokość spłacanych rat kredytu (kapitału wraz z należnymi odsetkami) określał Harmonogram spłat kredytu, będący załącznikiem nr 1 do umowy. Stosownie do § 3 kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która wynosi 14,33 % w stosunku rocznym. Wysokość zmiennej stopy procentowej ustalona zostało jako suma stałej marży banku wynoszącej 11,62 punktów procentowych i zmiennej stawki bazowej obowiązującej w banku, wynoszącej 2,71000 % z dnia 29 sierpnia 2013r. Wedle § 4 bank pobiera odsetki od kwoty zadłużenia za okres od dnia udostępnienia kredytu do dnia poprzedzającego spłatę kredytu. Zgodnie z § 6 w związku z zawarciem umowy kredytu, kredytobiorca zapłaci bankowi prowizję z tytułu udzielenia kredytu wynoszącą 7 % kwoty kredytu tj. 3.220 zł. Prowizja podlega kredytowaniu, płatna jest jednorazowo w chwili udostępnienia kredytu kredytobiorcy w drodze potrącenia z kwoty kredytu. Kredytobiorca ponosi też comiesięczną opłatę w wysokości 19,50 zł za prowadzenie rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego, za pośrednictwem, którego następuje spłata kredytu. Według § 10 w wypadku nie spłacenia w umówionym terminie kredytu wraz z należnymi odsetkami, prowizjami, opłatami lub innymi należnościami bank wezwie kredytobiorcę do niezwłocznego wpłacenia wymagalnych należności. Niespłacenie kredytu w umówionym terminie może skutkować wypowiedzeniem umowy kredytu przez bank. Niespłacenie kredytu lub jego części w ustalonym terminie powoduje uznanie niespłaconej kwoty za zadłużenie przeterminowane. Od zadłużenia przeterminowanego bank pobiera odsetki według zmiennej stopy procentowej wynikającej z Tabeli oprocentowania obowiązującej w dniu powstania zadłużenia przeterminowanego. W dniu zawarcia umowy oprocentowanie dla należności przeterminowanych wynosiło 19 % w stosunku rocznym. Zgodnie z § 18 umowy bank może wypowiedzieć umowę w przypadku zaistnienia co najmniej jednej z następujących ważnych przyczyn:

1. złożenia fałszywych dokumentów, oświadczeń lub podania nieprawdziwych danych stanowiących podstawę udzielenia kredytu,
2. utraty zdolności kredytowej kredytobiorcy w zakresie umożliwiającym udzielenie kredytu w wysokości określonej w umowie kredytu,
3. zagrożenia upadłością kredytobiorcy;
4. naruszenia przez kredytobiorcę obowiązujących przepisów prawa regulujących umowę kredytu, postanowień umowy kredytu lub Regulaminu kredytów konsumpcyjnych, Warunków udzielania kredytu gotówkowego, a także postanowień innych regulaminów i warunków obowiązujących w banku, jeżeli kredytobiorca jest zobowiązany do ich przestrzegania. Po upływie terminu wypowiedzenia lub w przypadku niespłacenia kredytu w umówionym terminie, kwota niespłaconej należności banku z tytułu umowy kredytu staje się zadłużeniem przeterminowanym, od którego bank pobiera odsetki jak za należności przeterminowane. Wysokość oprocentowana podawana jest w Tabeli oprocentowania. Wysokość oprocentowania dla należności przeterminowanych jest określona w § 10. Zgodnie z § 19 umowa kredytu ulega rozwiązaniu z chwilą upływu okresu wypowiedzenia umowy.

(dowód: umowa kredytu gotówkowego nr (...) k. 39-46)

W związku z brakiem spłaty zobowiązania zgodnie z warunkami umowy, pismem z dnia 20 września 2017r. powód złożył oświadczenie o wypowiedzeniu ww. umowy o kredyt gotówkowy z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia. Jednocześnie, powód wezwał pozwanego do spłaty całkowitej kwoty zobowiązania pozostającego do spłaty, które na dzień sporządzenia pisma wynosiło 25.765,68 zł. Wypowiedzenie zostało pozwanemu doręczone w dniu 10 października 2017r.

(dowód: wypowiedzenie umowy z dnia 20 września 2017r. k. 52 wraz z zpo k. 53-54)

Pismem z dnia 23 lutego 2018r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 27.035,95 zł w terminie do dnia 2 marca 2018r.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 23 lutego 2018r. k. 101)

Ocena dowodów:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez stronę powodową. W ocenie Sądu orzekającego brak było jakichkolwiek podstaw do odmowy wiarygodności i mocy dowodowej wymienionym powyżej dokumentom prywatnym, które - stosownie do treści art. 245 kpc - korzystają z domniemania autentyczności oraz domniemania pochodzenia oświadczeń zawartych w tych dokumentach od ich wystawców. W niniejszej sprawie domniemania te nie zostały skutecznie obalone przez stronę pozwaną. Sąd również nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania wymienionych dokumentów. Dokumenty w postaci umowy kredytowej, wypowiedzenia, zpo zostały podpisane, nie noszą żadnych śladów podrobienia czy przerobienia ani innej ingerencji w ich treść. Nadto, załączone do akt sprawy kopie tych dokumentów zostały prawidłowo poświadczone za zgodność z oryginałem przez profesjonalnego pełnomocnika powoda będącego radcą prawnym, a zgodnie z treścią art. 129 § 3 kpc zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter dokumentu urzędowego. W ocenie Sądu przedłożone przez stronę powodową dokumenty stanowią wiarygodny dowód na okoliczność zawarcia przez strony umowy kredytu gotówkowego, jej treści, a także na okoliczność treści oświadczenia złożonego przez powoda w dniu 20 września 2017r.

Kwalifikacja prawna:

W niniejszej sprawie powód (...) S.A. z siedzibą w W. domagał się od pozwanego Z. B. zapłaty kwoty 28.431,41 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 września 2018r. do dnia zapłaty z tytułu kredytu gotówkowego nr (...). W tym stanie rzeczy podstawą prawną powództwa stanowił przepis art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz.U. z 2018r. poz. 2187), dalej: Prawo bankowe), zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie strona powodowa zdołała należycie wykazać, że strony łączyła umowa kredytu gotówkowego nr (...) zawarta w dniu 3 października 2013r. Powyższa okoliczność została udowodniona za pomocą dowodu z dokumentu prywatnego, na którym znajdują się podpisy stron, w tym pozwanego. Strona pozwana nie kwestionowała autentyczności podpisu kredytobiorcy. Na podstawie przedłożonych dokumentów nie ulegało wątpliwości, że powód udzielił pozwanemu kredytu gotówkowego w kwocie 49.220 zł, przeznaczonego na dowolny cel konsumpcyjny. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 20 października 2019r. W świetle postanowień umowy podstawowym obowiązkiem pozwanego była spłata kredytu w 72 miesięcznych równych ratach w terminie do 20 dnia każdego miesiąca. Bez wątplenia kwota kredytu została powodowi wypłacona, co wynika z elektronicznego zestawienia operacji na rachunku.

Kwestią sporną pozostawała natomiast skuteczność wypowiedzenia umowy kredytowej. Co prawda, w świetle przedłożonych dokumentów, nie ulega wątpliwości, że pismem z dnia 20 września 2017r. powód złożył oświadczenie o wypowiedzeniu pozwanemu umowy z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia, jednak strona pozwana zakwestionowała skuteczność tego oświadczenia z uwagi na naruszenie przepisów art. 75c ust. 1, 2 i 3 Prawa bankowego określających procedurę poprzedzającą wypowiedzenie umowy kredytowej.

W ocenie Sądu zarzuty pozwanego zasługują na uwzględnienie. Zgodnie z art. 75c ust. 1 Prawa bankowego jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty,

wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. Wedle art. 75c ust. 2 w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Z kolei, w myśl ust. 3 bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Podkreślić należy, iż mimo, że przepis art. 75c został dodany ustawą z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1854), to znajduje on zastosowanie także do umów – tak jak przedmiotowa umowa – zawartych przed dniem wejścia w życie wskazanej nowelizacji. Nowe przepisy weszły w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia tj. z dniem 27 listopada 2015r., zaś w art. 12 noweli wskazano, że banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, dostosują swoją działalność do wymagań określonych w art. 75c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

W ocenie Sądu, w toku niniejszego postępowania powód nie udowodnił, że dochował procedury określonej w art. 75c Prawa bankowego. Przede wszystkim nie wykazano, że wypowiedzenie umowy kredytowej zostało poprzedzone wezwaniem kredytobiorcy do zapłaty z wyznaczeniem mu terminu nie krótszego niż 14 dni roboczych. Za takie wezwanie nie może w żadnym razie zostać uznane samo wypowiedzenie. Abstrahując od kwestii dopuszczalności warunkowego wypowiedzenia umowy, przedmiotowe wypowiedzenie nie może zostać nawet za złożone pod warunkiem, nie ma w nim bowiem mowy o powrocie do stanu sprzed wypowiedzenia w razie zapłaty zaległości, a nadto wezwanie do zapłaty obejmuje całą kwotę pozostałego do spłaty zobowiązania, a nie wyłącznie zaległość. Niezależnie od powyższego, zgodnie z poglądami wyrażanymi w orzecznictwie połączenie w jednym piśmie wypowiedzenia i wezwania do zapłaty może prowadzić do bezskuteczności takiego oświadczenia, albowiem jak wskazuje się oświadczenie woli, w którym łączono w jednym piśmie wezwanie do zapłaty, zakreślono 14 dniowy termin do wystąpienia z wnioskiem o restrukturyzację zadłużenia i jednocześnie wskazano, że stanowi ono wypowiedzenie umowy jeśli dłużnik nie zadośćuczyni obowiązkowi zapłaty i nie złoży wniosku, nie jest wypowiedzeniem jednoznacznym. Z tak sformułowanego oświadczenia, nie sposób wywnioskować kiedy nastąpią jego skutki, od kiedy biegnie 30 - dniowy termin wypowiedzenia, jaka kwota wykorzystanego kredytu i odsetek będzie wymagalna z chwilą upływu terminu wypowiedzenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 lipca 2018r., I ACa 285/18, LEX; podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 stycznia 2019r., V ACa 93/18, LEX). Z kolei, dołączone do akt sprawy wezwanie do zapłaty z dnia 23 lutego 2018r. zostało skierowane do kredytobiorcy już po złożeniu oświadczenia o wypowiedzeniu i ono również obejmuje całe pozostałe do spłaty zobowiązanie. Jednocześnie, należy zauważyć, że zgodnie ze stanowiskiem judykatury bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu. Zgodnie z określoną ustawą procedurą w pierwszej kolejności powódka winna doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1-2 (ustawy z 1997 r. - Prawo bankowe) oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych). Dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. W przypadku gdy powyższe przesłanki nie zostały spełnione, czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.). W szczególności nie prowadzi ona do wymagalności wierzytelności banku o spłatę tej części kredytu, co do której kredytobiorca nie pozostawał w opóźnieniu. Biorąc pod uwagę (...) cel art. 75c (ustawy z 1997 r. - Prawo bankowe), wypada uznać, że stanowi on w całości przepis semidyspozytywny. Może zostać zmieniony w umowie kredytu albo osobnym porozumieniu jedynie na korzyść kredytobiorcy (np. przez wydłużenie terminu na złożenie wniosku w sprawie restrukturyzacji kredytu) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 stycznia 2019r., V ACa 93/18, LEX).

Ponadto, należy wskazać, że przed złożeniem oświadczenia w przedmiocie wypowiedzenia umowy powód zaniechał obowiązku poinformowania kredytobiorcy o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Zatem, z uwagi na niedochowanie procedury określonej w art. 75c Prawa bankowego wypowiedzenie należało uznać za nieważne, a roszczenie za niewymagalne. Zauważyć również należy, iż wobec podniesionych przez stronę pozwaną

zarzutów należało uznać, że strona powodowa nie wykazała także zaistnienia przesłanek do wypowiedzenia umowy, w tym wysokości zadłużenia w dacie złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu, o czym szerzej mowa poniżej.

Niezależnie od skuteczności wypowiedzenia, strona powodowa nie zdołała udowodnić wysokości dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia. Zgodnie z treścią umowy terminy (daty spłaty) oraz wysokość spłacanych rat kredytu (kapitału wraz z należnymi odsetkami) określał Harmonogram spłat kredytu, będący załącznikiem nr 1 do umowy. Do akt niniejszej sprawy jednak nie dołączono tego dokumentu. Jak wynika z treści umowy kredyt miał być spłacany w równych ratach kapitałowo – odsetkowych, zaś wysokość części kapitałowej i części odsetkowej każdej z rat w trakcie trwania stosunku prawnego została określona właśnie w harmonogramie spłaty. Wobec braku harmonogramu nie istnieje możliwość dokonania wyliczenia należnych powodowi kwot z tytułu niespłaconej wierzytelności kredytowej, w szczególności określenia w jakiej części został spłacony kapitał, a w jakiej odsetki, a także co składa się na kwotę zadłużenia.

Powyższych ustaleń nie można poczynić w oparciu o przedłożony wydruk komputerowy stanowiący elektroniczne zestawienie operacji na rachunku, gdyż przedstawia on jedynie operacje zachodzące na rachunku, natomiast nie wynika z niego jaka była wysokość rat kredytowych oraz jej części kapitałowej i odsetkowej. Powyższe braki w złożonej do akt sprawy dokumentacji uniemożliwiają także ustalenie, jaka była wysokość zadłużenia pozwanego w dacie złożenia oświadczenia w przedmiocie wypowiedzenia umowy, a w konsekwencji stwierdzenie, czy i w jakim zakresie kredytobiorca naruszył postanowienia umowne i tym samym czy zaistniały przesłanki do wypowiedzenia umowy. Zwrócić przy tym należy uwagę, że załączone elektroniczne zestawienie operacji kończy się na dacie 14 września 2017r. i odnosi się nie tyle do spornej umowy kredytu, ale do zestawienia wszelkich operacji dokonywanych na rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym pozwanego służącym do obsługi kredytu.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 69 Prawa bankowego a contrario, powództwo podlegało oddaleniu.

Koszty procesu:

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 kpc i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy zasądził od przegrywającego niniejszy spór powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł, na którą składa się opłata za czynności fachowego pełnomocnika pozwanej będącego radcą prawnym w stawce minimalnej obliczonej stosownie do § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (3.600 zł) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).